

NOVA PRAVDA

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani,
Narodni dom, I. nadstropje. Telefon 77.

Izhaja vsako soboto.
Priloga: „Tedenske slike“.

Mesečna naročnina 6 dinarjev,
za inozemstvo 8 dinarjev.

Volilna borba.

S 15. avgustom poteče rok za vlaganje kandidatnih list za volitve v Narodno skupščino, ki se vršijo 11. septembra in bo s tem dnevom stopila volilna akcija v novo fazo. Že sedaj je vloženih veliko kandidatnih list, vendar se nam jih še obeta precej. Izgleda, da bomo v Sloveniji pri teh volitvah imeli manjše število skrinjic, kakor je bilo to pri zadnjih volitvah, kljub temu, da so politične razmere še niso popolnoma konsolidirale. Klerikalci, ki združujejo v svojih vrstah najizrazitejše kapitaliste in ki kljub temu poudarjajo, da so glavni predstavniki in zagovrniki kmečkega stanu, gredo v te volitve enotni in se ne brigajo dosti za nerazporejenost, ki vlada med krščansko socialnim delavstvom. Kljub tej enotnosti pa je opaziti v klerikalnih vrstah veliko nezadovoljstvo, osobito na železnicalih in med delavstvom in že danes lahko trdimo, da bodo številke, katere bodo dobili klerikalci pri teh volitvah, veliko manjše kakor so bile pri volitvah v oblastno skupščino. Odkar so bili klerikalci v vladi, vlada med delavstvom proti njim velik odpor, ker so baš oni zakrivali toliko socialnega gorja kakor do sedaj še nobena stranka v Sloveniji. Zato bo tudi enotnost in navidezna, ker stresljaji, ki so se pojavili v tej stranki, so z vsakim dnem močnejši. Ne moremo si predstavljati javnega nameščenca, privatnega nameščenca, delavca in železničarja, ki bi oddal pri volitvah poslancev v Narodno skupščino svoj glas kandidatu one stranke, ki je kriva vse nesreče in vsega gorja, katero občutimo v zadnjih dveh letih tako kakor ga nismo občutili še nikdar po prevratu. Brez vsake demagogije lahko rečemo, da je dolžnost širokih delavskih mas, da pri volitvah v Narodno skupščino temeljito obračunajo s klerikalno politiko.

Slovenska kmetijska stranka, katere pravi predstavnik v Sloveniji naj bi bil gospod Pucelj, je napravila veliko pogreško, da je izročila vso komando hrvatskemu destruktivnemu Stepanu Radiću, kateri danes prav za prav odloča, kakšna naj bo slovenska napredna kmečka politika. Mi smo napredni kmečki pokret pozdravljali, ker smo bili prepričani, da bo ta politika osvobodila našega kmeta iz klerikalnih spon, žalibog pa smo se v tem motili, ker so se tako zvali voditelji tega kmečkega gibanja umaknili pod komando gospoda Radića. Gospod Pucelj, namesto da bi poslušal želje in zahteve velike večine pristašev bivše Samostojne kmetijske stranke, ki so zahtevali, da gre njih stranka pri volitvah v skupen napreden blok, je ta gospod Pucelj zlezal pod klop gospoda Radića in bo lepega dne obtičal v luknji, kamor mu bo kazal pot gospod Radić. Prav nič ne pretiravamo, če trdimo, da se bo moral vsled pogrešne politike gospod Pucelj resno boriti za mandat. Vsi pravi napredni kmetje trdijo, da so jih volitve v oblastno skupščino temeljito izučile in uvidevajo, da je edin uspeh, ki se da doseči, mogoč v napredni skupni listi. Kar gospod Pucelj ni hotel, so storili drugi, uvidevnejši voditelji naprednega kmečkega gibanja tako, da je prav za prav napredna fronta že popolna, za katero se je izrekla velika večina pri-

stašev bivše Samostojne kmetijske stranke. Na listi naprednega bloka opazimo zaslužne voditelje kmečkega gibanja, ki so se izrekli za to kandidaturu vsled pritiska naprednih kmetov samih.

Marksistične delavske stranke tudi nimajo pričakovati od teh volitev uspehov, ker gredo v volitve ločeno. Tudi pri njih še ni dozorelo spoznanje, da bo delavstvo moglo doseči uspehov šele takrat, kadar bo šlo združeno v volilno borbo. Toda prepričani smo, da bo ta lekcija, katero bodo marksisti dobili pri volitvah, vzdramila naše delavstvo, da bo obračunalo z nesposobnimi voditelji ter jih postavilo na hladno, kakor so to storili napredni kmetje z gospodom Puceljem. Prav nobenega izgleda ni, da bi dobili socialisti, bodisi v ljubljanski ali v mariborski oblasti toliko glasov, da bi lahko pričakovali mandat in je vsled tega vsak glas, oddan za te kandidate, samo v prilog klerikalcem. Mi prav resno obžalujemo, da ima delavstvo take voditelje in se le čudimo, da delavstvo s temi voditelji še ni znalo obračunati. V teh težkih časih za delavstvo je potreba veliko podrobnega pozitivnega dela in nikakor niso na mestu teoretiziranja raznih sodrugov, od katerega nima delavstvo prav nobenih koristi.

Zato je tembolj razveseljivo, da se je z listo naprednega bloka, katerega predstavlja »Združena slovenska gospodarska lista« in katero tvorijo SDS, NSS in SKS, ustvarila močna enotna napredna fronta vseh onih volilcev, ki ne soglašajo s pogubonosno klerikalno politiko. Uvidevnosti in pametnemu razumu voditeljev teh treh naprednih skupin je pripisovati, da bo iz teh volitev izšla lista naprednega bloka ojačena in da je s tem dosežen prvi korak k konsolidaciji slovenskih političnih razmer.

Radikali, kolikor jih je v Sloveniji, zatrjujejo, da njih strankarski prestiž zahteva, da tudi oni nastopijo z lastnimi kandidatnimi listami. Zakaj je ta poizkus potreben, ne moremo razumeti. Ta stranka mandata dobiti ne more, ker je število organizacije radikalne stranke tako malenkostno, da še daleko ne morejo dobiti toliko glasov, ki bi se vsaj od daleč približali količniku. Zato prav radi verujemo nekaterim uvidevnejšim radikalom, ki pravijo, da so sicer v radikalni stranki organizirani, ker slučajno iščejo tamkaj koristi, da pa bodo pri volitvah oddali svoje glasove za napredni blok, ker z zvezo te stranke s klerikalci ne soglašajo. Zgodilo se bo zopet to, kakor pri oblastnih volitvah, ko se je trdilo, da imajo radikali organiziranih na tisoče in tisoče v Sloveniji, glasov pa so dobili borih par stotin, kar je dokaz, da niti organiziranci niso volili radikalne stranke. Ti tako zvali tudiradikali priznavajo, da radikalna stranka v bodoči Narodni skupščini ne bo več igrala one vloge, kakor jo je igrala do sedaj, ko je imela nad 140 poslancev, zato tudi ne kažejo prav učenega strahu pred onimi, ki grozijo z radikalnimi persekucijami.

Še nikdar niso imeli napredni volilci toliko prilike, da obračunajo s klerikalno politiko, kakor jo imajo ravno sedaj, ko je napredna fronta že dejstvo in s sigurnostjo trdimo, da bo ta lista izšla tudi edina zmagovita iz volilnega boja. Ko prestopamo v drugo fazo volilne borbe, prestopamo z zavestjo, da smo storili za naše narodno delovno ljudstvo veliko korist in ugodili zahtevam širokih plasti našega naprednega ljudstva, ker je bila zahteva po enotni fronti najbolj izražena v ljudstvu samem. Napredna fronta je tu, sedaj pa mora biti dolžnost nas vseh, da pričnemo z delom, da bo ta fronta izšla iz volilnega boja zmagovita in da bo prihodnjic še popolnejša kakor je sedaj.

Delavstvo in volitve.

Predstoječe državnozborske volitve so za naše delavstvo največjega, da, lahko rečemo življenjskega pomena in jim vsled tega mora vse delavstvo posvetiti kar največjo pažnjo, pravilno rečeno, bi jim moralo vse delavstvo posvetiti vso pažnjo, žalibog pa, da je obratno.

Naše delavstvo je danes tako ubito, da mu je že vse eno, da li ga bo zastopal v parlamentu Peter ali Pavel ali pa nobeden. Naše delavstvo je izgubilo vsako vero v svoje voditelje, izgubilo je vero v vsak socializem in izgubilo vero v boljšo bodočnost. Da je delavstvo prišlo v tak obupen položaj, so v največji meri krivi tako zvali delavski voditelji najrazličnejših internacional.

Delavstvo ni neumno, je trezno in pošteno in zna misliti s svojo glavo. To delavstvo prav dobro ve, da smo v Jugoslaviji imeli že nešteto volitev. To delavstvo ve, da se je pri vsakih volitvah govorilo in pisalo o enotni fronti vsega delavstva, ki ima prinesiti delavstvu če ne več, pa vsaj enega zastopnika v parlament in delav-

stvo končno ve, da enotna fronta nikoli ni nastopila baje vsled nesporazuma med delavskimi voditelji. Da temu ni tako, in da je enotna fronta skrahirala še vedno vsled drugih razlogov, vam bo povedal vsak delavec, ki se s politiko peča. Berite v zadnjem času »Enotnost«, berite »Naprej«, pa boste videli, kako se ta dva lista brani očitka, da sta kriva, da enotne fronte ne bo. Navadno se le krivec vehementno brani očitka. Nas sicer mnogo ne briga, kdo nosi krivdo na tem, hočemo konstatirati le dejstvo, da je delavstvo upravičeno izgubilo vsako vero v svoje voditelje, ki ne morejo zatreti svojih prevelikih strasti in pustijo pri vsakih volitvah delavstvo brez mandata. To dejstvo je neovrgljivo in tvori velik greh onih, ki imajo delavsko usodo v rokah. Med socialisti se danes javno govori, da so komunisti in bernotovci v zvezi s klerikalci in da so po njihovi komandi preprečili enoten nastop. Klerikalci baje, da ne morejo pozabiti lepe številke glasov, ki so jih imeli v Ljubljani v družbi s komunisti. Zato, baje, da delajo pri vsakih volitvah na tem, da se delavske vrste cepijo in da

je potem kupčija lažja. Morda imajo pa socialisti le prav, o tem bo znalo soditi delavstvo.

Delavstvu pri teh volitvah ne bo smelo biti vseeno, kdo pride v parlament in kdo ga bo zastopal. Vse preveč je nerešenih delavskih vprašanj, da bi mogli iti mirno preko njih. Dosedanje večinske stranke so si dale prokletno slabo pričevalo, da bi jih mogli še kdaj poslati v parlament. Radikalija in klerikalizem sta pri nas ubila vsako socialno politiko in je danes pri nas prav težko govoriti o socialnih problemih. Kar je delavstvo v parletni težki borbi doseglo, je danes ubito. Da je temu tako, dokazujejo fakta. Zakon o zaščiti delavcev je danes mrtev. Delavstvo je prepuščeno na milost in nemilost gospodarjem. Brezposelnost velika. Brezposelni brez vsake podpore. Osemurnik poteptan. Nadurno plačilo ukinjeno. Uveden ročni davek. Zvišani davki. Stanovanjska mizerija velika. Pomanjkljivost socialnega zavarovanja itd., itd. Če bi hoteli napisati vse, kar je delavstvo že imelo in izgubilo in kar delavstvu še manjka, bi morali preveč napisati, fakt je in ostane, da se socialnim vprašanjem doslej ni polagalo nobene važnosti in imajo to zaslugo pripisati v prvi vrsti klerikalci sebi, v drugi pa vsi oni, ki delavstvo vodijo, a tako nespametno, da delavstvo od tega prav nič nima, temveč izgublja. Delavstvo se mora strezniti in se ne sme udati brezbržnosti. Če nam hiša razpada, ne smemo dati rok križem in čakati, da nam popolnoma razpade, temveč moramo iskati izhoda, da razpad preprečimo. Tak izhod moramo iskati pri sedanjem razsulu delavskega pokreta. Internacionala je že parkrat pokazala, da ne misli resno in da ji je rešitev delavskega vprašanja deveta briga. Voditelji vseh frakcij so jasno pokazali, da jim je komanda nad vse, pa četudi pri tem delavstvo največ trpi. In ljudje, ki se gredo volitve ne radi mandata, temveč samo iz osebne kaprice, ne smejo dobiti delavskih glasov, ki so potem izgubljeni in ne pomenijo prav nič. Tudi ne smejo delavske glasove dobiti ljudje, ki rešujejo delavska vprašanja s klerikalizmom vse dotlej, da jim to kaže, ko dobijo pa moč v roke in imajo celo ministra, ki bi vsa ta vprašanja lahko rešil, pa tega ne storijo, ker se tu križajo interesi njih kapitalistične večine, ki ima v SLS odločujočo moč. Doma delavstvo tudi ne

sme ostati, ker bi v tem primeru pridobili le ti delavski nasprotniki, kaj tedaj storiti.

Delavstvo mora z vso svojo močjo in vplivnostjo podpreti ono listo, ki je doslej pokazala največ razumevanja za socialno politiko in za delavske interese. To je lista slovenskih naprednih strank, na kateri so tudi zastopniki Narodne strokovne zveze, ki je v zadnjem času pokazala največ resnosti v delavskem pokretu. To listo, ki bo nosila naslov «Združena slovenska gospodarska lista» bodo volili vsi delavci, ki hočejo,

da se enkrat za vselej obračuna s škodljivci delavstva, ki naše delavstvo zastrupljajo in ga tirajo v obup.

Delavstvo mora pri teh volitvah pokazati odločno voljo po zboljšanju delavskega položaja, kajti tako naprej ne more in ne sme več. Razpad in pogin, ki preti delavstvu, bomo ubranili le, če nastopimo pri teh volitvah vsi in enotno za ono listo, ki daje največ garancij za uspešno rešitev delavskega vprašanja. To bodi parola vsega poštenega delavstva.

Politični pregled.

Kaj delajo v Beogradu.

V Beogradu nič posebnega, važnejših dogodkov nobenih. Ministri so vsi na agitacijskem potovanju. Začetkom tedna so vračajoči se ministri obiskali ministrskega predsednika Vukičevića in mu poročali o uspehih, odnosno neuspehih. V nedeljo popoldne se je vrnil skupščinski predsednik g. Marko Trifković, ki je na vseh svojih agitacijskih shodih ostro napadal vlado.

Koncem tedna se je vrnil v Beograd radikalni prvak Nastas Petrović, kateremu so priredili beograjski radikali nadvse sijajen sprejem. Na kolodvoru je bilo več pozdravnih govorov, na kar je govoril sam Nastas Petrović, ki je napadal žandarsko vlado Vukičevićevo.

Trenutno je vsa pozornost obrnjena na sejo plenuma finančnega odbora. Baje se bo na seji razpravljalo o volilnem terorju. Z ozirom na zadnje dogodke in na obnovljeno akcijo pašičevcev prede vladi slaba. Tako je skrajno nerazpoložen sam predsednik finančnega odbora g. Radonić, kateremu delajo vladinovei neprilike zaradi kandidature v Subotici. Demokratije se drže rezervirano, vendar se pričakuje, da nastopi del njih proti vladi. Vlada sicer izjavlja, da se ne boji presenečenj, ker jo bodo klerikalci rešili iz vsake situacije, češ, da se bo tako prvič dokumentiralo bratstvo Korošec-Vukičević. Beograjski listi objavljajo govore Davidovića in Spahe, ki sta jih imela po Bosni. Davidović je rezerviran in ne želi razpada vlade. Po drugi verziji pa Davidović

ni naklonjen vladi in venomer poudarja, da je to samo volilna vlada.

V Beograd prihajajo poročila, da se je po vsej državi pričelo zelo živahno volilno gibanje. Koncem tedna in v teku prihodnjega bodo vložene zadnje kandidatne liste.

Beograjski listi, med njimi posebno «Politika», so polni dopisov raznih radikalnih prvakov, ki se medsebojno grdijo in očitajo najrazličnejše nečedne stvari. V Beogradu se najrazličnejše komentirajo boji med radikali po Srbiji. Tam ni shoda, ki ne bi končal z bojem. V nekaterih prav vročih krajih gre na življenje in smrt.

Kljub poletnim počitnicam je torej Beograd živ in prav pridno politizira.

★

Napredne stranke v Sloveniji nastopijo z enotno listo.

Večina naprednih strank, SDS, SKS in NSS, so se sporazumele in nastopijo pri državnozbornih volitvah enotno in s skupno listo. Liste za vsa tri volilna okrožja so že gotove in tudi že vložene. Liste naprednih strank, ki bodo nosile naslov Združena slovenska gospodarska lista, so tako-le sestavljene:

Volilni okrožji Maribor in Celje.

Nosilec liste:

dr. Ljudevit Pivko.

Ivan Albreht:

(Konec.)

Skrivnostna povest.

Gledam očeta, gledam in se čudim in ne rečem ničesar. Tudi oče me gledajo. «Le hitro pojdiva,» pravijo, «voli so že spredaj!» Greva, greva, dež naju moči, da kar lije z naju, hodiva in hodiva, pa ne prideva nikamor. «Belega kruha sem ti prinesel,» pravijo čez čas in jaz poskočim od veselja. «Belega kruha», ponavljam in se smejem. V tistem trenutku se nenadoma domislim, da imajo oče obleko vso premočeno. «Gotovo je tudi kruh ves razmočen in ne bo za nobeno rabo več,» si mislim, a ne povem, ampak vprašam samo: «Ali bova kmalu doma?» «Le potrpi,» me potolažijo oče, «slabe pol ure, pa bova že lepo na suhem in na toplem.»

Potlej spet greva, toda volov le ne doideva. Naenkrat se mi zazdi, da hodijo oče nekam preveč počasi. Bolj in bolj se me loteva strah, ko spoznam, da se še skoro nisva ganila z mesta, dasi hodiva že toliko časa. «Oče,» pravim in primem očeta za roko. Potem molčiva spet nekaj časa oba, hodiva po temi in v tistem mrzlem dežju in ne prideva dalje. Meni začne iti na jok, oče me pa pobožajo: «Nič se ne boj,» pravijo, «nocoj malo težko hodim. Tamle zadaj, v gozdu nad Zašivnikom so me napadli, ne vem kdo, pa mi niso imeli kaj vzeti, ko nisem prodal volov.» «Napadli?» zajokam jaz na ves glas in se z obema rokama oprimem očeta. Potlej me spet jamejo božati:

«Le nič ne jokaj! Saj sem ti prinesel belega kruha!»

Kaj mi je bil zdaj mar beli kruh! Stokrat ljubši bi mi bil ovsenjak, pa najsi bi me bil še tako zbadal po ustih. «Nič ni hudega!» so me tolažili oče, ko sem le molčal. «To so bili gotovo potepuhi, kakršni se radi klatijo po sejnih. Oplazili so me pa prav pošteno.»

Potlej nisva govorila nekaj časa prav nič, a pot je bila dolga, kakor da hodi Ahasver z nama. Naenkrat spoznam, da sva na Ločju. «Tukaj morava paziti, da ne zabredeva s pota, ko je taka tema,» pravijo zdaj oče ter me venomer love z roko. «V suhem Ločju ni nevarno,» mi razlagajo spotoma, «jesensko deževje ga pa hudo razmoči.» Medtem začutim pod nogami vedno mehkejšo pot in si ne upam več dalje.

«Ali sva res zašla?» se čez nekaj časa zavzamejo oče in tipljejo z nogami, kje bi bilo bolj trdo in varno. «Malo počakaj!» mi reko nato ter izpuste mojo roko. V temi ne vidim ničesar, le očetov korak se čuje po močvirju. Tedaj hipoma zaslišim krik: «Jezus, Marija!» «Oče!» zajokam, iz teme pa se ponovi spet isti obupni klic. —

Oče se pogrezajo, me spreleti kakor blisk. Strašna groza me obide. Rad bi kričal na pomoč, pa ne morem. Kakor se tudi mučim, noče biti glasu iz grla. Rad bi teklat klicat ljudi, pa tudi to se mi ne posreči. Noge so kakor svinčene ter se ne ganejo. Še enkrat, dvakrat slišim očetov klic in napnem vse sile

ter se — zavem na postelji. Mati jokajo kraj mene ter mi devajo mrzle obkladke na glavo.

Gledam, gledam in ne morem razumeti, kje sem in kaj se godi z menoj. «Bog bodi zahvaljen! Da ti je le odleglo,» si oddahnejo mati, meni pa se vse vrtili. Čisto natanko se mi zdi, da še slišim očetov glas. «Kje sem?» vprašam mater, ki mi začnejo praviti, kako sem padel raz peč in v kakšnih skrbeh so bili, ker sem zdaj ves čas samo stokal, ne da bi se bil zavedel. «Tudi očeta si klical,» povedo nazadnje. Mene zaboli v glavi, strah me muči in mrzlica me stresa. «Kje so oče? Ali so že prišli?» «Še ne,» vzdihnejo mati. «Napadli so jih! Pojdite hitro na pomoč, kdor more!» zakričim na ves glas in hočem pokonci, toda bolečina v glavi je tako huda, da se ne morem dvigniti.

Mati začnejo jokati: «Za božjo voljo, že spet se moti! Oh, da ni očeta domov! Kaj bo zdaj z otrokom?!»

V meni raste groza. «Mati, mati,» kričim venomer, «hitro na pomoč očetu! Napadli so jih. Zdjaj so obnemogli na Ločju!»

Mati jokajo, hlapec, pastir in volar stoje pri postelji ter začudeno strme vame. «Mogoče mu je narejeno,» slišim reči hlapca ter se še bolj prestrašim. «Pojdite no po očeta! Saj se mi ne blede! Ali ne vidite, da sem pri zavesti?» ponavljam neprenehoma ter sklepam roke.

Mati me še vedno samo tolažijo ter ne morejo zadrževati solz. «Kaj naj začnem sa-

Na listi kandidirajo:

1. Za volilna okraja **Brežice in Celje:**

kandidat: Ivan Urek, kmet in župan v Globokem;

namestnik: Josip Omladič, kmet in župan v Braslovčah.

2. Za volilna okraja **Dolnja Lendava in Murska Sobota:**

kandidat: Štefan Godina, evangeljski župnik in oblastni poslanec v Gor. Petrovcih;

namestnik: Janez Preininger, šolski upravitelj v Dobrovniku.

3. Za volilna okraja **Konjice in Šmarje:**

kandidat: Anton Perkovič, kmet, župan in oblastni poslanec v Sv. Florijanu pri Rogatu;

namestnik: Franc Petelinšek, posestnik in kolar v Oplotnici.

4. Za volilni okraj **Laško:**

kandidat: dr. Joža Bohinjec, zavarovalni uradnik v Ljubljani;

namestnik: dr. Fran Roš, odvetnik in župan v Laškem.

5. Za volilni okraj **Ljutomer:**

kandidat: Andrej Roškara, kmet na Cventu;

namestnik: Jakob Zemljčič, kmet in župan v Radencih.

6. Za volilna okraja **Maribor desni breg in Ptuj:**

kandidat: Rudolf Tumpej, železniški uradnik v Mariboru;

namestnik: Ivan Mikša, kmet v Prvencih pri Ptuj.

7. Za volilni okraj **Maribor levi breg:**

kandidat: dr. Milan Gorišek, odvetnik in župan v Sv. Lenartu v Slov. goricah;

namestnik: Vekoslav Spindler, novinar in tajnik SDS v Mariboru.

8. Za volilni okraj **Ormož:**

kandidat: Lovro Petrovar, posestnik in oblastni poslanec v Ivanjkovcih;

namestnik: Joško Lah, posestnik in trgovec v Osluševcih.

9. Za volilni okraj **Prevalje:**

kandidat: dr. Joško Erat, zdravnik v Dravogradu;

namestnik: Josip Leskovšek, rudar v Mežici.

10. Za volilni okraj **Slovenjgradec in Gornji grad:**

kandidat: Peter Mravljak, posestnik v Vuhredu;

namestnik: Franc Kolenec, kmet v Juvanju pri Ljubnem.

Volilni okrožji Ljubljana in Novo mesto.

Nosilec liste: dr. Gregor Zerjav, narodni poslanec v Ljubljani.

Črnomelj—Novo mesto.

Kandidat: Klement Belovsky, posestnik, Sv. Helena, občina Mirna; namestnik: Janez Smuk, župan in posestnik, Mlaka št. 11, Podzemelj.

Kamnik—Ljubljana-okolica.

Kandidat: Jakob Kušar, posestnik, Vnanje gorice.

Kočevje—Krško.

Kandidat: Anton Jug, direktor v Ljubljani; namestnik: Josip Oberster, trgovec v Sodrži.

Kranj.

Kandidat: Ivan Lončar, župan in posestnik v Trziču; namestnik: Anton Križnar, posestnik in trgovec v Stražišču.

Litija—Logatec.

Kandidat: Rudolf Juvan, uradnik in predsednik NSZ v Ljubljani; namestnik: Karel Kováč, posestnik, gostilničar in trgovec v Starem trgu pri Ložu.

Radovljica.

Kandidat: Josip Ambrožič, posestnik v Ljubnem; namestnik: Fran Rupnik, uradnik Pokojninskega zavoda v Ljubljani.

Ljubljana.

Kandidat: dr. Albert Kramer, oblastni poslanec; namestnik: Ernest Vargazon, železniški uradnik v Ljubljani.

★

Möderndorferjev shod. V nedeljo 31. julija je imela skupina Bernota svoj veliki javen shod, na katerem pa ni bilo velikansko število poslušalcev, temveč le par ljudi in nekaj žensk z otroci. Slava nekdanje močne Bernotove stranke je pričela temneli, kar je ravno ta shod pokazal. Na shodu sta govorila Möderndorfer in Klemenčič. Prvi je med drugim napadel tudi našega delavskega kandidata na skupni napredni listi, češ, da se je prodal kapitalistom, odnosno da se je pustil podkupiti od kapitalistov. Seveda mu je naš napadeni član tov. Leskošek takoj povedal svoje, kar se je govorniku za malo zdelo, češ, kako si upa narodnjak govoriti na našem shodu. Najbolj ga je zadela konstatacija, da ni prišlo do enotne delavske liste ravno zbog tega, ker bi iz nje izpadel sodrug Möderndorfer. Drugi govornik je govoril samo o «visoki» politiki, vsaj tako je naznanil predsednik shoda. In res je g. Klemenčič govoril tako visoko, da je povedal, da so mariborčani tako za luno, da sploh ne poznajo «Nareja», potem je pričel z napadi na angleško družbo in končal pri mežiški občini. O visoki politiki seveda prav nič, razen to, da je obžaloval razmere v Makedoniji, kateri manjka samo «Narejeva» stranka, ki bo preprečila metode, ki so sedaj v navadi. V Makedoniji ti n. pr. pride žandar kar na lepem v hišo, pobere ves denar in obleko ter cekine s telesa. Vse to bo preprečila stranka g. Bernota. Poslušalci niso znali, da-li so bolj neumni tisti, ki to poslušajo, ali oni, ki to pripoveduje. Ob koncu govora so milostno hoteli dati besedo tudi našemu tov. Leskošku, ki jo je pa hvaležno odklonil, češ, da za na poseben način vzgojene bernotovce mora biti posebno vzgojen bernotovski govornik, kar pa da on ni. Bernotovci si bodo na račun tega shoda gotovo spletali venec slave, pa naj bodo kar potolaženi. Vsi smo videli veliki shod in je zato zastoj vsaka nepotrebna baharija.

**Priporočajte in širite
„Novo Pravdo“**

ma, kam naj se obrnem?» ilhte in vijejo roke. Nazadnje se zgame Martin: «Če bi le bilo res kako?» «Seveda je res, res, res,» kričim jaz, «samo vsuknite se, da ne bo prepozno! Oče se pogrezajo na Ločju!»

Tedaj obstanejo vsi. Materi odpove roka in beseda, Martin se prekriža in vsi začno begati križem. «Hitro, hitro!» se potem izvije materi obupen krik. «Pokličite ljudi, — luč — vrvi — Hitro, hitro na Ločje!»

Nikomur ne pride na misel, da bi me še kaj vprašal. Vse kriči, bega in leti, kakor da je sodnji dan.

Čez nekaj časa se vrnejo mati, omahnejo na posteljo in jokajo. Nič ne reko, nič me ne vprašajo, pa tudi jaz molčim in gledam v strop. Zunaj slišim moške glasove, korake in klicanje. Potem je mir. «Zdaj so šli,» si mislim in se pomirim. Bolečine v glavi mi pobjenjajo in najraje bi zadremal, tako mi je nekam lahko in prijetno.

«Ali si videl očeta?» me vprašajo potem mati, ko si opomorejo. «Videl,» pravim. «Ali si govoril z njimi?» «Skupaj sva hodila po Ločju,» rečem in povem vse do kraja.

Mati se tresejo, pokleknejo kraj postelje ter začno spet ihteti. «Kaj bo, kaj bo!» ponavljajo brez prestanka. «Otrok moj, kaj bo, kaj bo!»

Ne vem, koliko časa sva ostala z materjo tako. Trska je dogorevala in prasketaje se je vilo črno oglje že čisto blizu stajala. «Tema bo,» pravim materi. «Oh, kaj bo, kaj bo!» po-

navljajo oni še venomer, vstanejo, gredo omagovaje proti peči ter našgo in pritrđijo novo trsko v stojalo. Potem obstanejo in prisluhnejo. «Ali si slišal?» me vprašajo, ne da bi se ganili z mesta.

Res, koraki se bližajo hiši, koraki in govorjenje, spočetkoma bolj pridušeno in nerazločno, potem pa vedno jasneje in jasneje. V sobi vlada taka tišina, da slišim biti v prsih lastno srce. Mati stoji kakor kamen blede in prepadeni sredi hiše, nepremično strme proti vratom in se tresejo po vsem životu.

Koraki so že pri hiši, pod okni, pri vežnih vratih. Zdaj... zdaj... Mati se opotečejo, vrata zaškripljejo in se odpro. Take tesnobne groze nisem doživel vse življenje, kakor sem jo tisti trenutek. «Zdaj, zdajle zagledam očeta mrtvega,» me je pretreslo do mozga.

Medtem sta stopila v sobo dva soseda, med njima pa oče, oprti z vsako roko na enega. Zada je štorkljal Martin, potem pastir in volar in še več drugih ljudi.

Oče so bili blede in blatni do vratu. Mukoma so pokazali z glavo, da bi radi sedli pri peči na klop. Soseda sta jim previdno izpolnila željo. Šele sedaj so se oglasili mati, toda jok in strah in veselje jim je tako sekalo glas, da nisem mogel razumeti nobene besede.

«Nam je že trda predla,» sta povedala soseda, ko sta varno posadila očeta na klop. «Do ramen je že tičal v blatu in komaj smo ga še izvlekli.»

Oče so imeli na glavi dvoje ran, ki pa nista bili nevarni. Mati so hiteli po perilo, dekla je prinesla vode in vsakdo je pomagal, kakor je vedel in znal. Ko so potem očetu izmili rane in jih obvezali, so povedali o svoji nesreči vse tako, kakor sem jih slišal jaz govoriti po padcu s peči, samo tega niso nič vedeli, da bi bili kje kaj govorili z menoj. Ker so se s sosedi vred čudili, kako so prišli mati na to, da so poslali na Ločje ljudi ponje, sem povedal še jaz, kaj se mi je zgodilo.

«Kako je vendar vse to čudno na svetu,» so vzdihnili oče. Ta in oni je strme skimal z glavo, ker ni mogel razumeti vsega tega. Kako naj bi bil tudi razumel! Saj jaz niti danes, po petinsedemdesetih letih ne vem, kaj bi dejal.

Pod Beguniščico.

Letošnji svoj dopust sem zopet uporabil, da sem se kot gozdovnik udeležil letnega taborenja, ki ga je Zruženje slovenskih tabornikov priredilo letos v lepi dolinici Beguniščice. Da seznanim našo mladino in nje vzgojitelje z lepim življenjem naših gozdovnikov, bom opisal naše letošnje taborenje.

Iz Ljubljane smo odšli 12. julija z vlakom do Radovljice. Šlo nas je 26, ker jih je nekaj odšlo že dan prej s tehnično četo. V Radovljici so nas čakali na kolodvoru in nam vzeli lep del prtljage, ker bi sicer sami nikoli ne dospeli v tabor. Vsi, ki smo odšli iz Ljubljane, smo imeli

Tedenske vesti.

* **Zahvala.** Namero, da bi se na tihem, čisto neopaženo zvršil moj 50letni mašniški jubilej, so preprečili moji prijatelji Cirilmetodarji in trnovski župljani. Iz teh krogov je priklopelo ob mojem zlatem dnevu 27. julija t. l. toliko ustnih, brzozvanih in pismenih dokazov naklonjenosti in ljubezni, da mi je težko, da nemogoče najti izraz dostojni zahvali. Kako naj se zahvalno oddolžim prvomestniku Družbe sv. Cirila in Metoda gosp. A. Hudoverniku za čuvstveni govor, dvorni dami gospe dr. Tavčarjevi za čestitke in duhteči dar, ljubljanskim moškim in ženskim podružnicam za zaosebno čestitanje njihovih načelnikov in za 50 kamnov, podarjenih Družbi sv. Cirila in Metoda. Njene izvenljubljanske podružnice, 44 po številu, so me obsule s pismenimi in brzozvanih čestitkami. Iskrena hvala Vam, vztrajnim braniteljicam naše narodnosti! Hvala kočevskim Slovencem, Jugoslovenskemu sokolskemu savezu in Zadruzi gostilničarjev v Ljubljani, ki so se prijazno spomnili mojega jubileja. Da se je slavje tako lepo izvršilo, gre čast in hvala med drugim mestnemu župniku g. Fr. Finžgarju, velecenjenemu trnovskemu cerkvenemu pevskemu zboru, v prvi vrsti pa gospem Balohovi, Petrovičevi in Tenentejevi, ki so z izredno požrtvovalnostjo vodile vse priprave. Križ in zlati šopek, prejeta kot dar trnovskih župljanov, mi bosta draga spomina na zlato mašo. Nepozaben mi ostane trenutek, ko me je tako ljubo pozdravila trnovska nežna mladina. Za vse to in za slovesno zvonjenje in razsvetljavo zvonikov najsrčnejša hvala mojim nekdanjim župljanom! — V Koleziji, dne 1. avgusta 1927. — Ivan Vrhovnik.

* **Izselitev vagonarjev.** Po naredbi prometnega ministra se morajo do 1. septembra izseliti vsi vagonarji, t. j. oni nesrečniki, ki so morali doslej radi pomanjkanja stanovanj prebivati v vagonih. Doslej stanuje po vagonih še kakih sto železničarskih rodbin, vendar se dela na tem, da bi se tudi za te zgradile vsaj zasilne stanovanjske hišice. Življenje v vagonih je bilo za stanovalce dokaj mučno. Poleti neznosna vročina, pozimi leden mraz. Skrajni čas je bil, da se je to vagonarsko vprašanje rešilo. Vprašanje je seveda, če

bodo res za te vagonarje zgrajene posebne hišice, ali se jih bo pustilo brez vsake strehe in se jih vrglo med one, ki danes zamaš iščejo stanovanja. Mi smo prepričani, da bodo vsaj ti deležni večje milosti in ne bodo postavljeni na cesto, ne da bi se jim prej zagotovilo stanovanje. Kakor pozdravljamo odpravo vagonovskih prebivališč, tako bi morali protestirati, ako se ljudi pahne v nesrečo, če se jim vzame ta, pa četudi najslabša streha.

* **Na dan volitev ne bo sejmov.** Ker se bodo 11. septembra vršile volitve, so po odredbi ministra za trgovino in industrijo dne 11. septembra t. l. vsi sejmi zabranjeni. Vse občine, v katerih bi se vršil po izdanem dovolilu sejem dne 11. septembra, ga morajo prenesti za to leto na drug dan. V tem zmislu je treba vložiti pri ministrstvu za trgovino ali pri velikem županstvu prošnjo za odobritev prenosa.

* **Stavba Delavske zbornice v Ljubljani.** Te dni so pričeli kopati temelj za stavbo Delavske zbornice, ki bo stala na Miklošičevi cesti poleg palače Okrožnega urada. Stavba bo baje v doglednem času dozidana, ker se bo z zidanjem požurilo. V novi palači bo prostor za Delavsko zbornico samo, za strokovne organizacije in druge ustanove, bo pa tudi precej lepših stanovanj. Delavstvo bo lahko ponosno na svojo stavbo in se bo gotovo rado shajalo v njenih novih in moderno urejenih prostorih.

* **Knjižnico prosvetnega odseka Delavske zbornice v Ljubljani** je meseca julija obiskalo 400 članov in si izposodilo 790 knjig, od teh 494 slovenskih, 247 nemških in 49 hrvaških; po vsebini 708 leposlovnih in 82 znanstvenih. Denarnih dohodkov je bilo Din 1173:50. Knjižnica je imela v primeri s prejšnjimi, pomladanskimi in poletnimi meseci največji promet. Ako pomislimo, da v vročem juliju ljudje mnogo manj čitajo, vidimo, da knjižnica hitro napreduje. Julija se je vpisalo 36 novih članov.

* **Gibanje nalezljivih boleznih.** Po uradnih podatkih je bilo dne 14. julija letos v ljubljanski oblasti 74 oseb bolnih na nalezljivih boleznih, in sicer: na škrlatinki 19, na griži 17, na tifuznih

boleznih 16, na dušljivem kašlju 12, na vraničnem prisadu 3, na šenu 3, na davici 2, na krčeviti odrevenelosti 1 in na dremavici 1 oseba.

Iščejo se delavci Pirš, Tomažič in Beber, doma baje iz konjiškega okraja, ki so svoječasnno bili zaposleni pri tvrdki «Granit» v Jablanici ob Neretvi pri Mostarju v Hercegovini in ki niso prejeli svoje zadnje plače. Javijo naj se ali sporočijo svoje naslove Delavski zbornici v Ljubljani, ki jim bo nakazala pripadajoči jim denar zaslužka.

* **Izseljevanje v Novo Zelandijo in naši izseljenci.** Nova Zelandija je ustavila doseljjevanje do konca oktobra 1927. V informacijo o položaju v Novi Zelandiji priobčujemo v naslednjem pismu, ki ga je poslal eden izmed naših rojakov izseljeniškem komisarijatu v Zagrebu. V tem pismu se slikajo razmere na ondotnem delovnem trgu takole: «V teku enega leta se je priselilo veliko število naših rojakov v Novo Zelandijo. Mnogo njih pa se nahaja v veliki bedi zaradi pomanjkanja dela. Industrija kaurške smole, pri kateri so bili v prejšnjih letih naši rojaki zaposleni in so se od tega tudi preživljali, je danes skoro propadla. Velik del naših ljudi se je vrnil v domovino in je brez sredstev, ker je industrija propadla, da bi našel zopet delo. Brezposelnost veča veliko število angleških priseljencev, ki dnevno narašča. Tuja zemlja ljubi svoje — tako je naš narod pri vsakem delu zadnji.» — Dostavili bi lahko, da je naš narod celo v svoji zemlji zadnji, ker je internacionala poskrbela, da so vsa boljša mesta zasedena po tujih ljudeh, ki se skrivajo v Internacionali.

* **Zavarujte svoja posestva proti požaru!** Na ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa prihaja vedno več prošenj za podporo zbog požara. Tem prošnjam ni mogoče ustreči, ker oblastni odbor ne razpolaga z denarnimi sredstvi in požar ni nepreprečljiva nesreča. Svetujemo kmetovalcem, naj svoja poslopja in poljske pridelke primerno proti požaru zavarujejo, da se izognejo nesreči.

* **Škrlatica v Krškem.** Iz Krškega nam poročajo: V krškem okraju in okolici se je razširila epidemična škrlatica. Do sedaj je obolelo 25 oseb in sta dve osebi umrli. Krivda in odgovornost za to epidemijo pade tudi na merodajne politične in zdravstvene činitelje, ki niso pravo-

lastne «rucksacke» tako nabasane, da smo malega Vojka s težavo spravili v kupe. Poleg svoje prtljage za tritedensko taborenje smo imeli še šotore, lonce, kotle, sekire, žage itd. Za cel voz najraznovrstnejšega materiala in vse to je bilo treba spraviti iz Radovljice v Begunje in od tu v tabor. Začetkoma je šlo, prav lahko je šlo, pozneje je pričelo solnce nagajati, da je pot lil curkoma in ko smo prvič zagledali nad Begunjami lepo in prijazno cerkvico Sv. Petra, smo že komaj hodili. Po Begunjah smo šli kot raztepena Napoleonova vojska, brez besed, brez veselja in polni pričakovanja, da zagledamo svoje kraljestvo, ker tam se nehajo prve naše muke. Izmed nas je bil še najboljši volje petletni Peterček, ker je jahal na ramah gosta, ki je šel z nami. Po mukopolnih dveh urah smo vendar dospeli v naš tabor, vsi do kože premočeni, prav za prav so vsi trdili, da se je samo Beli Medved spotil, ker je bolj pri ta suhih. Po kratkem oddihu smo si ogledali položaj tabora.

Prvo kar ni ušlo nobenemu očesu, je bil precej lep pogled na Stol s Prešernovo kočjo, nekoliko desno Stola smo imeli kar najlepši pogled na Begunjsčico z Vilfanovo kočjo. Za nami se je dvigala Doberča. Levo in desno smo imeli gorske potoke s prav dobro pitno vodo. In nasproti tabora smo imeli krasen pašnik in seno, ker je bila ravno košnja in smo uživali omamljajoč duh novega sena. No in s tem bi z moje strani bil prostor tabora opisan. Če bi bil pesnik, bi ga lepše opisal, tako naj zadostuje ta opis.

Še isti večer so stali šotori in se je vršila volitev tabornega sveta. Šotorov smo imeli ravno trinajst, sicer nesrečna številka, a mi nismo imeli nesreče, razen če v nesrečo štejemo par deževnih dni, ko smo brodili po vodi in blatu. Pri volitvah je bil za tabornega vodjo izvoljen Beli Medved, za telmiškega vodjo Rdeči Volk, za tajnika Črni Mustang, zdravnika Črni Panter itd. Končam z itd., ker se pri najboljši volji ne spominjam vseh gozdovniških imen in nimam beležk pri roki. Ta itd. me je pa že večkrat izrezal iz zagate in naj me sedaj tudi.

Drugi dan smo, oz. so postavili kuhinjo, ki je bila precej oddaljena od tabora, po vseh predpisih. Štedilnik, če ga smemo tako imenovati, je imel celo dimnik in ni z dimom prav nič štedil, zato mu recimo ognjišče. Kuhar, kuharica in vsi pomagali so vedno in pri vsaki kuhi jokali ter nam servirali vsako jed z objokanimi očmi, da se je še nam mlo storilo in če smo ostali par sekund več v kuhinji, smo tudi jokali. Po ognjišču je sledila latrina ali moderno rečeno 00. Globoka jama, dva trama in končano je bilo. O tem, ki ni lepo, malo besed. Četrty dan je bilo vse postavljeno in tudi veliki totem, delo mojstra Rdečega Volka, je stal in ponosno zrl na Stol. Šele po ureditvi tabora se je pričelo za nas pravo in lepo gozdovniško življenje. Zjutraj ob 6. uri budnica in vstati je bilo treba, potem telovadba, na to umivanje in končno ob 7. uri zajtrk. Nekateri bi bili radi preskočili iz 6. na 7. uro in dobili tako zajtrk v posteljo, pa žalibog gozdovniška pravila kaj takega ne dovoljujejo. Od 7. do 8. je bilo

pospravljane tabora in šotorov. Od 8. do 12. šola in praktične vaje. Ob 12. uri kosilo, če je kuhar točno skuhal, sicer pa takrat, ko je bilo kuhano. Od 12. do 1. ure obed in pomivanje posode. Od 1. do 3. počitek. Od 3. do 6. kopanje in igranje. Ob 6. uri večerja, potem do 9. ure prosto. Ob 9. uri zvečer ali ob 21. večerni zbor ob tabornem ognju. Ob 22. uri je sviralo retrait, po naše spanje. Da je beseda retrait pravilno napisana, ne jamčim, kakor tudi ne, da se je vse izvršilo natančno po tu zapisanem dnevnem redu. Tako, sedaj pa k našim gozdovnikom.

Beli Medved, Rdeči Volk, Črni Mustang, Sivi Medved, Črni Panter, Sivi Sokol itd. so same huđe in divje zveri in da ne bo treba dajati računa, jih lepo pustimo pri miru in pogledimo raje domače živalce, ki so bolj pohlevne in katerih se ni bati. N. pr. petletnega Peterčka, ki je bil naš junak in bi bil venomer živizgal na piščalko, pa med lizal in po hribih se lažil, tega lahko omenim, ne bo mi hudo. Drugi junak dneva je bil mali Štefan, star 8 let, težak blizu 40 kg. Ta je po hribih lomil skale in delal tako drugim pot. Nagajivi Vladko mu je n. pr. vrgel na koleno 30 kg težko skalo, ki se je na kolenih razdrobila v prah. Da je tako močan ni čudno, ima svoje sredstvo, ki ga ne izda nobenemu, obstoja pa iz Lihhipov, Margona ali Clia in čokolade. Toda več ne smem izdati. Tretji dični junak je bil Vojko. Ta ni mogel trpeti suhih oči, češ, da vlažnost popeljuje. Dolgčas mu je bilo po zlati mamici, od tu vlaga v oči, Mali Vladko, ki pa prav za prav ni več mali, ker bo še letos divjak, se je pokazal

časno ukrenili vseh potrebnih korakov in mer. Bolnica v Krškem je absolutno premajhna in pretesna, osobito je nezadosten prostor za epidemične bolezni. Pa tudi ljudstvo samo bi moralo opustiti vse, kar širi to bolezen. Posebno bi se moralo opustiti zbiranje žensk in otrok iz več vasi na enem kraju. Na vsak način je vsaj sedaj podvzeti vse nujno potrebne korake, da se epidemija omeji.

* **Trebušni tifus v Beogradu.** Beograjski časopisi javljajo, da se je tekom zadnjih dni pojavilo v Beogradu več primerov trebušnega tifusa. Dne 1. avgusta pa je bilo priglasih devet novih obolenj. Občinska ambulanca je vse na tifusu obolele osebe prepeljala v državno bolnico.

* **Imenik železniških postaj kraljevine SHS** z novo železniško karto je izdala generalna direkcija državnih železnic v Beogradu. Ta imenik vsebuje vse podatke o odpravnih možnostih vseh železniških postaj, postajališč, izogibalnic in tovarišč naše kraljevine. V veljavo je stopil s 1. avgustom. Posamezen izvod s karto stane 125 Din ter se naroča pri finančnem oddelku ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani.

* **Ponarejena vloga v hranilni knjižici.** Pred dnevi je prejela Mestna hranilnica v Ljubljani hranilno knjižico, glasom katere je bilo naloženih 20.050 Din. V hranilnici pa so takoj ugotovili, da je na knjižico naloženih samo 50 Din in da je znesek za 20.000 ponarejen. Knjižico je zastavila neka žena z Dolenjskega ljubljanskemu trgovcu za špecijsko blago. Proti ženski je uvedeno kazensko postopanje.

* **Prevoz pošte Ziri—Dolenji Logatec.** Poštna direkcija v Ljubljani oddaja v zakup za eno leto prevoz pošte na progi Ziri—Dolenji Logatec—železniška postaja. Licitacija se bo vršila 18. avgusta ob enajstih dopoldne pri županstvu občine Ziri.

* **Velik požar v skladišču.** V torek 2. t. m. je v skladišču inženjerja Neumanna v Zagrebu izbruhnil na nepojasnen način požar. Požar je hitro objel vso šupo in preden so prihiteli gasilci, je šupa pogorela do tal. Pogorelo je veliko tehničnega materiala in ogromna zaloga slame in sena. Skupna škoda se ceni na 250.000 Din.

* **Tovarna pohištva pogorela.** V soboto ponoči je v Rumi pogorela tamkajšnja tovarna pohištva.

junaka in splezal na Stol. Njegova prva tura se je baje obnesla in je postal navdušen turist. Šmarno goro sedaj še ne pogleda ne in Golovec prezira. Ptujčan, Mali Mokasin, je bil vedno fant od fare. Vesel z drdrajočim jezikom. Če si slišal kje drdrati, gotovo je Mokasin zraven. V tej pisani moški družbi so bile tudi zastopnice nežnega spola. Breda in Štefka. Obe korajžni in delovni. Obe z dobrimi jezički in smeha polnimi koši. Štefka se je pokazala zelo nadarjeno za kuhlo, posebno v pripravi cmokov in bi jo bilo toplo priporočati tako zvanim gurmanom. Itd.

Taborenje je trajalo cele tri tedne in so se gozdozniki vrnili 1. avgusta zdravi in veseli, vsi zagoreni domov. Prav za prav so prišli žalostni, ker bi bili radi ostali še najmanj mesec dni v svojem kraljestvu. Žal, da g. finančni minister ni dal financ na razpolago in so morali zato oditi in se povrniti v domovino bledih lic. Kar nas je bilo v taboru, smo z njim nadvse zadovoljni in srečni ter ponosni, da smo gozdozniki.

Kaj več o gozdoznikih enkrat pozneje, če bo g. urednik dal kaj prostora. B. M.

Šaljivo vprašanje.

Kdo je najboljši človek?

Odgovor: Prvi mož pri ženi, ki je drugič poročena.

Sebičnost.

Oče: «Kaj neki vidiš pri tem dekletu, da si se vanjo zaljublil?»

Sin: «Nič drugega kot očetovo oporoko.»

Požar se je pojavil v strojnem oddelku ter se naglo razširil tudi na ostale objekte. Poleg drugega je požar upepelil tudi delavska stanovanja, iz katerih se ni moglo ničesar rešiti. Požarna bramba se je morala omejiti samo na omejitve požara, ker je bila v nevarnosti tudi velika zaloga lesa in stanovanja ruske kolonije. Škoda se ceni na preko milijon dinarjev.

* **Grajsko veselico** priredi v nedeljo 7. avgusta ob treh popoldne Napredno kulturno in politično društvo «Ljubljanski grad». Za vsestransko prijetno zabavo bo poskrbljeno. Kdor hoče napraviti lep izprehod na Grad in tam prebiti par lepih uric v družbi z graščaki, naj poseti prireditelje, ne bo mu žal. Odbor vabi vse prijatelje in somišljenike k največji udeležbi.

* **Zadolžitve našega kmeta.** Poljedelsko ministrstvo je nedavno zahtevalo od vseh velikih županov podatke glede zadolžitve našega kmeta. Večina velikih županov teh podatkov poljedelskemu ministrstvu še ni doposlala, edino zagrebški veliki župan je poslal daljše poročilo, iz katerega je posneti, da znašajo dolgovi kmeta v zagrebški oblasti 90 milijonov dinarjev.

* **Borza dela v Mariboru** je izdala naslednje tedensko poročilo, in sicer za čas od 24. julija do 30. julija 1927.: Delo je iskalo novih priglasih 121 moških in 47 ženskih, skupaj 168; od prejšnjega tedna je ostalo 1490 moških in 285 žensk, skupaj 1775 oseb; vsega z novimi priglasi 1943 brezposelnih. Prostih mest je bilo za moške 105, za ženske 46, skupaj 151; od prejšnjega tedna za moške 127, za ženske 72, skupaj 199, vseh ponudb 350. Posredovalo se je za moške v 36, za ženske v 33 primerih, skupaj 69 posredovanj; odpadlo je 31 moških, odpotovalo pa je 40 moških in 7 žensk, skupaj 47. — V času od 1. januarja do 30. julija 1927. je iskalo delo 3471 moških in 1699 ženskih, skupaj 5170 oseb; delo se je ponudilo za 1610 moških in 1260 žensk, skupaj 2870; posredovalo se je za 1090 moških in 808 žensk, skupaj 1898; odpadlo je 1204 moških in 884 žensk, skupaj 2088, odpotovalo pa je 647 moških in 157 žensk, skupaj 804. — **Pregled stanja na delovnem trgu dne 30. julija 1927.:** Delo je iskalo 168 hlapcev, viničarjev, majarjev, oskrbnikov, ekonomov, 31 rudarjev, 16 vrtnarjev, 3 kamenoseki, 2 pečarja, 2 lončarja, 1 opekarski delovodja, 62 kovačev, 10 kleparjev, 8 železostrugarjev, 4 železolivarji, 91 ključavničarjev, 17 elektricarjev, 1 urar, 68 mizarjev, 14 žagarjev, 16 sodarjev, 12 kolarjev, 1 lesostrugar, 17 sedlarjev, 11 tkalcev, 10 tapetnikov, 61 čevljarjev, 57 krojačev, 1 knjigovez, 38 pekov, 20 mlinarjev, 28 mesarjev, 3 slaščičarji, 10 natakarijev, 7 točilcev, 3 hotelski slugi, 3 hotelski kuharji, 78 zidarjev, 30 tesarjev, 15 pleskarjev, 5 lakirnikov, 67 slug in vratarjev, 9 kurjačev in strojnikov, 53 trgovskih pomočnikov, 9 skladiščnikov, 209 pomočnikov in tovarniških delavcev, 15 šoferjev, 16 kočijažev, 27 pisarniških moči, 17 vajencev. — **Ženske:** 3 kmečke dekle, 3 kmečke gospodinje, 4 šteparice gornjih delov čevljev, 2 modistki, 28 natakarije in blagajničark, 198 kuharic, sobaric, služkinj, varuš, postrežnic, 23 tovarniških in pomožnih delavk, 12 trgovskih pomočnic, 15 vzgojiteljic, 11 pisarniških moči, 1 knjigovezica, 8 boljnih gospodinj, 10 vajenk. — Delo je na razpolago 9 hlapcem, 10 viničarjem, 3 majarjem, 26 kamenosekom, ki so večši v obdelovanju granita, 2 kovačema, 1 stavbnemu ključavničarju, 4 mizarjem, 33 čevljarjem, 1 mlinarju, 3 zidarjem, 1 železostrugarju, 1 kleparju, 1 vrvarju, 1 peku, 1 mizarškemu vajencu, 2 ključavničarskima vajencema, 2 pekovskima vajencema, 1 pečarskemu vajencu in 2 trgovskima vajencema. — **Ženske:** 21 kmečkim deklam, 1 natakariji, 2 kuharicama, 2 gospodinjama, 2 sobaricama, 10 kuharicam, 20 služkinjam, 1 vzgojiteljici, 3 varuškam, 3 tovarniškim delavkam, 4 postrežnicam, 2 šiviljskima vajenkama, 1 trgovski vajenki.

Dopisi.

VIČ. Jutri, 7. avgusta, se bodo vršile pri nas občinske volitve. Za volitve imamo štiri skrinjice, in sicer SDS, neodvisno gospodarsko listo, SLS in social-komunistično listo. Napredni krogi bodo oddali svoje glasove v prvi dve skrinjici, ker bodo le na ta način ubili moč klerikalizma in internacionalizma, ki se pri nas z vso naglico širi. Da imamo pri nas dve skrinjici naprednih volilcev, je zasluga klerikalcev, ki si na vsak način želijo cepitve naprednih glasov. Mi smo prepričani, da bodo vsi naprednjaki, četudi gredo ločeno v volilno borbo, znali v odločilnem trenutku zastaviti svojo moč za čast napredne misli na Viču. Naprednjaki! Oddajte glasove le SDS in neodvisni gospodarski listi ter pokažite nasprotnikom, da vam je ločitev pripomogla do najlepšega uspeha. Ne ostajajte doma, temveč pohitite vsi na volišče in storite svojo dolžnost. Napredni Vič mora zmagati!

NOVO MESTO. (40letnica Sokolskega društva v Novem mestu dne 13. in 14. avgusta t. l.) Zletni odbor objavlja vsem udeležencem našega župnega zleta spored sokolskih svečanosti o priliki 40letnice novomeškega sokolskega društva, dne 13. in 14. avgusta t. l.: v soboto, 13. avgusta, se vrši ob 8. uri zvečer slavnostni občni zbor, ob 9. uri zvečer pa se razvije povorka z baklado. V nedeljo, 14. avgusta, ob 5. uri zjutraj budnica, ob 6. uri tekma članov in članic na telovadišču, ob pol 8. uri zjutraj sprejem društev iz južnih krajev na Kandijem kolodvoru, ob pol 9. uri zbirališče na Loki in odhod k sprejemu društev in gostov iz Slovenije na Novomeškem kolodvoru, nato povorka v mesto; pred mestno hišo pozdrav br. župana Sokolstvu. Ob 11. uri dopoldne skušnija prostih vaj, ob 1. uri popoldne obed in banket, pri banketu godba. Ob pol 4. uri zbirališče v Kandiji in odhod na Loko; ob 4. uri telovadba, nato govor župnega staroste br. dr. Vašiča. Ob 6. uri velika veselica, ob pol 9. uri akademija na telovadišču in slavnostna razsvetljava na Krki. Sodelujejo: popolna godba narodnega železničarskega društva «Sloge» iz Ljubljane pod osebnim vodstvom dirigenta br. Bučarja, novomeško Godbeno društvo in sokolska fanfara iz Karlovca. Nastopi 50 vojakov Sokolov 37. pp. iz Karlovca z dvema vajama. — Ker bo udeležba članstva in občinstva velika, in da bomo mogli željam vseh bratov gostoljubno ustreči, prosi zletni odbor, naj vsak udeleženec, ki misli naročiti hrano ali prenočišče, čimprej prijavi svoje ime potom tamošnjega društva. Ker se je zaradi nenadnih fiskarniških zaprek razpošiljanje reklamnih lepakov za dva dni zakasnilo, se je odločil zletni odbor, postaviti najkasnejši termin za dostavljanje prijav na dan 8. avgusta. Vsa bratska sokolska društva v ljudno naprošamo, naj blagovolijo na prometnih krajih nalepiti poslani jim lepake, ali jih razobešiti po javnih lokalih, nudeč nam bratsko pomoč, kakor nam to narekuje vzvišeno sokolsko geslo bratstva in edinosti. — Zdravo!

Cene tujememu denarju.

Na zagrebški borzi se je dobilo 2. t. m. v valutah:

1 dolar za 56 Din 20 p do 56 Din 30 p.

v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 799 Din 17 p do 802 Din 17 p;

100 italijanskih lir za 308 Din 23 p do 310 Din 23 p;

100 češkoslovaških kron za 168 Din 20 p do 169 Din;

1 dolar za 56 Din 70 p do 56 Din 90 p.

100 nemških mark za 1351 Din 75 do 1354 Din 75 p.

Narodno-strokovna zveza.

VIČ. Narodno-strokovna zveza, podružnica na Viču, priredi dne 14. avgusta t. l. svojo veliko vrtno veselico pod naslovom «Cvetlični rožendolski velesjem». Prireditelj se bo vršila v vseh prostorih restavracije na Strelišču. — Podružnica prosi vse tovariše, da pridejo v torek 9. t. m. sigurno na Strelišče, da se pogovorijo o razdelitvi vlog pri veselici. — Te dni se bo pobirala članarina in prosimo vse tovariše, da jo sigurno poravnajo, sicer se jim bo ustavil list.

Preselitev. Tajništvo Narodno-strokovne zveze se je preselilo iz Narodnega doma v Selenburgovo ulico št. 7, II. nadstropje, desno, v hišo Jadranske banke.

Vsem podružnicam NSZ! Izvrševalni odbor je odposlal ta teden važno okrožnico vsem podružnicam. O okrožnici naj se takoj razpravlja na seji in pošlje odgovore na stavljena vprašanja. Prosimo vse odgovorne funkcionarje podružnic, da smatrajo poslano okrožnico kot zelo nujno.

Predavanja. Prihodnji teden razpošlje tajništvo vsem podružnicam seznam predavanj, ki bodo na razpolago v jesensko-zimski sezoni. Obenem pošlje tudi podrobna navodila glede prirejanja predavanj. Vse podružnice bodo morale imeti v zimskem času najmanj vsaj po eno predavanje mesečno. Tozadevno se bo treba držati okrožnice, ki jo dobe podružnice prihodnji teden.

Pogovor o tem in onem.

Skopuhova dobrota.

(Dogodbica.)

Purman s Pelinja je bil pravi lakomnik in sebičnik. Laže bi bilo dobiti od vruga dušo, kakor njega ganiti za kako dobro delo. Pota na njegovo zemljišče so bila vedno zagrajena s koli in zastavljena s trnjem; vse noči je stražil na vrtu, ko je zorelo sadje.

Vzlic njegovi pozornosti pa so mu mladi razposajenci skoraj vsako leto obrali češnje in zgodnje sadje; prav posebno so mu nagajali z zajemanjem vode iz vodnjaka na njegovem dvorišču. Tukaj je bil Purman občutljiv, zakaj naprava vodnjaka mu je vzela precej denarja. Po ves dan je prežal neke jeseni ob vodnjaku na delavce, zaposlene pri zidanju sosedovega hleva, katere je zmerjaje odganjal, da niso hodili po vodo na njegovo dvorišče. Obenem je nadziral svoje najemnike, ki so spravljali sadje in prešali mošt, polneči njegove sode v kletih in hramih. Celo v vežo je dal postaviti kadi za sladko tekočino.

Potr in zamišljen je hodil skopuh nekega popoldne po dvorišču. «Kaj naj storim? Da se je moglo to zgoditi!» je potihoma mrmral. «Joj, kaka silna škoda!» Po globokem zdihovanju in nervoznem seganju v lase pa se je pomiril: nekaj posebnega se je moralo roditi v njegovih možganih.

Že dalje časa je bilo jasno solnčno vreme, kar je ohranilo tisti jeseni pravo poletno toploto. Zidarje pri sosedovem hlevu je mučila silna žeja in marsikdo se je poželjivo ozrl na Purmanov vodnjak z bistro studenico. Skopuh je poznal njihove želje ter je prijazno pristopil k najbližnjemu zidarju ob ograji.

«Vročje je, vročje in pa žeja, žeja», ga je nagovoril. «Ljudje radi pijejo v takem vremenu. Imate li kaj pijače?»

«Nič», so mu odgovorili trije namesto enega. «Celo vi ste nam zaprli vodnjak.»

«Vode menda ne boste pili zdaj, ko je toliko druge pijače. Letošnja jesen je mokra, mokra...»

«Mošta nam dajte, ako se vam smilimo.»

«Saj vam ga dam, da ne porečete, kako sem skop. Iz največje kadi v veži lahko pijete, kolikor se vam ljubi. Pristen hruševac je, gotovo vam bo ugajal. Ampak samo iz največje kadi, iz tiste za vrati.»

Zidarji so se začudeno spogledali in namigavali drug drugemu, naj poskusijo sosedovo darežljivost. Brž so nabrali nekaj steklenic ter se odpravili po obljubljeni pijačo. Purman jim je pokazal kad, do vrha napolnjeno s pijačo, rekoč, naj se požurijo, da jo bodo hitreje izpraznili.

O skopuhovi dobroti je po vasi glasno zašumelo. Moški so neverno zmajevali z glavami, ženske pa so ugibale, kaj je Purmana tako nagloma spreobrnilo.

«Doseči hoče kako izredno milost, ali pa izbrisati kak stari greh», so besedičile v svoji radovednosti, končno pa so se zedinile v mnenju, da mu je bila ta dobrota naložena pri izpovedi za pokoro.

Vse popoldne in nastopni dan so se zidarji gnetli okrog kadi in polnili steklenice; vedno niže so se morali nagibati, zakaj mošt je izginjal. Ves čas jih je opazovala Lenčka. Purmanova dekla ter se jim je posmehovala izza ogla.

«Roga se nam zaradi naše požrešnosti», so uganili zidarji. «Dajmo ji malce ponagajati.»

«No, Lenčka, kaj si pa danes tako dobre volje?» so jo obstopili. «Ali se smeješ nam, ali skopuhu?»

«Vesela sem, ker sem na svetu», jih je zavrnila. Pri tem se je sumljivo namuznila in odšla z dvorišča pod kozolec.

Lenčka se je nekaj tednov pozneje sprla s skopuhom, svojim gospodarjem ter je izdala njegovo dobroto... Zidarji so namreč pili mošt, v katerem je utonila Purmanova mačka...
S o t e š č a n.

★

RESTAVRACIJA V LETALU.

Moderna avijatika je zopet storila korak naprej. Iz Pariza javljajo, da je v soboto na letališču Le Bourget startalo prvo letalo, ki je opremljeno z vsem mogočim komfortom; v njem se nahaja tudi restavracija. Potniki, ki se poslužujejo tega letala, ki vzdržuje promet na progi Pariz—London, so deležni vsega komforta, vsak hip so jim na razpolago gorka ali mrzla jedila vseh vrst. Na letalu se nahajata poleg pilota in mehanika tudi dva natakarja. Letalo je opremljeno poleg tega z oddajno postajo. Prve vožnje se je

udeležilo deset potnikov, večinoma Angležev. Zdi se, da ni daleč čas, ko bodo ljudje posečali zračne restavracije in hotele.

25 DVOBOJEV ZARADI ŽENSKÉ KOPALNE OBLEKE.

Kakor poročajo iz Szegedina, je tamkaj zaradi kopalne obleke lepe mlade ženske došlo do cele vrste dvobojev. Žena visokega državnega uradnika je prišla v močno dekoliranim trikotju k neki prireditvi tamošnjega veslaškega društva. Na prošnjo nekaterih drugih dam jo je vodstvo prireditve zaprosilo, naj si obleče bolj primerno kopalno obleko ali pa naj odide. Soprog lepe žene je nato pozval vseh 25 članov veslaškega društva na dvoboj. Kakor vse kaže, se bo več dvobojev v resnici tudi izvršilo.

DETE, KI JE SPREGOVORILO TAKOJ PO ROJSTVU.

V Monteseccu di Pergola na Italijanskem živim kolon Verbin, katerega žena Elizabeta je pred kratkim porodila dete ženskega spola. Porod se je izvršil v domači hiši ob obilni asistenci radovednih žensk. Vse je čakalo, če bo novorojenček fant ali punčka, in ko je bil porod pri kraju in so otroka okopali, se je dogodil praveč čudež: dete, ki se je drlo na ves glas, je spregovorilo in zaklicalo: «Mama!»

Zaprepasčena je obstala srenja klepetulj nad tem čudežnim pripetljajem in stvar se je nepričakovano hitro raznesla po kraju in okolici. Prišla je tudi v liste, domače in inozemske, in hudo mušneži pravijo, da je treba tudi ta nenavaden napredek pripisati velikim uspehom fašistovskega režima.

POLJSKE MIŠI V KALIFORNIJI.

Kalifornijo že dolgo muči nadloga poljskih miši, ki so se letos pojavile v tolikem številu, da ga ne pomnijo niti stari kronisti. 40 milijonov živalic je popolnoma opustošilo 30.000 ha plodne zemlje, ki bo letos popolnoma nerodovitna. Težko prizadeti farmarji ne vedo več, kako bi to nadlogo pokončali. Kmetje so začeli v obrambo setve kopati globoke jarke, v katere polagajo zastrupljeno zrnje. Mnogo tisoč poljskih miši je na ta način poginilo in obležalo v razorih, milijonska armada ostalih pa nadaljuje svoje uničevalno delo in živi naprej.

Farmarji so se zatekli še k drugemu sredstvu. Naročili so iz vseh mest na tisoče mačk, ki pa niso mogle priti mišim v okom, ker so se jih kmalu prenažrle. Kako strašna je ta mišja zalega, izhaja iz poročil, ki pravijo, da se miši lotijo tam, kjer so setev obgrizle do korenine, celo takih predmetov, ki so bili doslej varni pred njimi. Vse jim je dobro došlo, celo pnevmatika, vreče in tekstilni izdelki. Mnogi farmarji so morali zapustiti domove in se lotiti meščanskih poklicev, ker so jim miši onemogočile eksistenco na kmetih.

Za uboge farmarje se je zavzela kalifornijska vlada, ki je poslala na boj proti poljskim mišim

★ LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA ★

Delniška glavnica

Din 50,000.000.—

Rezervni zaklad ca.

Din 10,000.000.—

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska c.

PODRUZNICE:

Brežice	Kranj	Novo mesto	Slovenj-
Celje	Logatec	Prevalje	gradec
Črnomelj	Maribor	Ptuj	Split
Gorica	Metković	Rakek	Trst
	Novi Sad	Sarajevo	

Brzovjavni naslov:

Banka Ljubljana

Telefon številka: 26,

413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle

posebne strokovnjake s strupi. Na ta način upajo, da bo mišje nadloge že v najkrajšem času konec. A kaj, ko je letošnja žetev v nekaterih krajih popolnoma uničena in bo narodno gospodarstvo trpelo milijonsko škodo.

LJUBIMEC V LEDENICI.

V Welsu se je nedavno odigrala tragikomična zakonska drama. Neki mesar je osumil svojo ženo, da mu ni preveč zvesta. Da bi preizkusil njeno zvestobo, je pustil postaviti v spalnico hladilno omaro, ki jo je napolnil z ledom. Potem je ženi dejal, da mora odpotovati po kupčijskih poslih, in v resnici se je ponoči po njegovem navidezem odhodu znašel pri ženi nje ljubimec. Mesar se je vrnil sredi noči domov, kakor da bi se ničesar ne zgodilo, in žena si ni znala drugače pomagati, kakor da je zaprla svojega ljubimca v hladilno omaro. Mesar se je vlegel v posteljo ter je spustil svojega tekmeča šele drugi dan opoldne iz njegove neprosto voljne ječe. Bil je zaradi mraza že napol nezavesten. Kakor poročajo, je sedaj ovadil mesarja zaradi omejevanja osebnosti svobode.

★

× **Obseg sobotne vremenske katastrofe.** Od merodajnih oblasti so določene posebne komisije strokovnjakov, da precenijo ogromno škodo, ki jo je povzročilo sobotno neurje po nekaterih krajih ljubljanske, odnosno višnjegorske okolice, kjer je vihar najsiloviteje divjal in prebivalstvu uničil skoro vse poljske pridelke do 90 in celo 100 odstotkov. Pokončani so vsi pridelki, zlasti je toča v obliki pest debelih ledenih kosov potolkla po njivah vsa koruzo, fižol, oves, proso, deteljo in še nepožeto žito. Po vrtovih je toča uničila sadno drevje, ki je letos obetalo polno in izredno lepo sadje, kakor jabolka in hruške. Obseg vremenske katastrofe okoli Višnje gore si lahko predočimo iz do sedaj zbranih podatkov, ki navajajo, koliko sta toča in silni vihar zdrobila opeke, pobila šip in izruvala po raznih krajih dreves. Približna cenitev navaja, da je po raznih vaseh višnjegorske okolice neurje pometalo in razbilo s streh nad 40.000 komadov opeke, kajti ponekod je vihar vrgel kar cele strehe opeke na tla, toča je pobila nad 4000 okenskih šip. Vihar je izruval nad 200 dreves. Najbolj so prizadete vasi v občinah Polica in Leskovec, kjer je uničenih do 100 odstotkov poljskih pridelkov in izruvanih največ sadnih dreves, tako v Sp. Brezovem nad 40, a uničene je okoli 4000 komadov opeke. V Višnji gori je do 80 odstotkov uničenih poljskih pridelkov, prav toliko sadja, razbitih je bilo 2000 šip in do 5000 komadov opeke. V Višnji gori je sobotni vihar izruval celo dva velika oreha.

× **V Mussolinijevem paradizu je vsiljen poljub samo pozdrav.** Na postaji Ricciove v Italiji je pred dobrim mesecem izstopila neka ugledna dama in odšla v prtljažni oddelek, da tam odda prtljago. Uradnik, vročekrvnen Sicilijanec, je prevzel prtljago, a v naslednjem hipu je damo objel in krepko poljubil. Dama se je branila in priznala možu, da jo je vsiljivi uradnik poljubil. Ta je vročekrvnega Sicilijanca nato pošteno premikastil. Zadeva je prišla pred sodišče v Riminiju. Sodišče pa se je postavilo na kaj čudno stališče. Toženi uradnik je bil oproščen, češ, da poljub v javnosti makar pred različnimi spoli nikakor ne žali običajev, marveč ga je smatrati zgolj za način pozdrava.

× **Ploskanje ni več v modi!** Ne pri nas, temveč v Angliji. Do tega zaključka so namreč prišli gledališki uravniki na Angleškem. Publika sicer še vedno polni gledališča, se zabava in je ginjena, toda končni efekt: ploskanje igralcem — je odpadel. Ta tradicionalni običaj, ki obstoja že stoletja, v Angliji izumira. V angleški javnosti se je zadnje čase mnogo komentiral ta pojav,

toda nihče ga ni znal tolmačiti. Vprašanje, da-li je v angleškem ljudstvu izumrl ves čut za letopo in umetnost, je postalo akutno. No, končno so sociologi rešili zagonetko. Vzrok, da se ne aplavdira več, so zapestne ure. Da, baš zapestne ure, kajti te ne prenesejo pretresljajev. In v Angliji je zadnje čase vobče razširjena moda, da nosi staro in mlado, pa najsi bo potem v hlačah ali v krilu, zapestno uro. Elegantni londonski dandy, sleherni postopač ali predmestna mlekarica nosijo zapestne ure na levi roki. Zato nihče ne ploska, nobena roka se ne gane v znak priznanja. — Tudi nov korak na poti k popolni modernizaciji!

× **Samomor bolgarske zdravnice.** Prejšnji teden je prispela v Sofijo okrajna zdravnica v mestu Ruse dr. Marija Dukovska. Nastanila se je v hotelu Splendid Palace. Zvečer je hotela sobarica pripraviti posteljo, in ko je stopila v njeno sobo, je našla zdravnico mrtvo. O nenadni smrti mlade zdravnice so takoj obvestili policijo. Policijski zdravnik je ugotovil, da se je Dukovska zastrupila. Na nočni omarici kraj njene postelje so našli večjo dozo morfija. Samomorilka je zapustila pismo, v katerem pravi, da se je zastrupila s ciankalijem, ki ga je že več let nosila s seboj. Vbrizgala si je tudi večjo dozo morfija, ker se je bala, da ciankalij po tolikih letih ne bo učinkoval. Končno prosi v pismu, naj obveste o njeni smrti sorodnike in naj jo pokopljejo v domačem kraju. Vzrok samomora še ni pojasnjen.

Ljubljana v jeseni.

Pokrajinska razstava od 17. do 26. septembra 1927. na prostoru Ljubljanskega velesejma.

Letošnja pokrajinska razstava od 17. do 26. septembra «Ljubljana v jeseni» bo obsegala zlasti naše kmetijstvo v trgovskem pravcu. Razstavljeno sadje, zelenjava, med, maslo, sir, vino itd. bo namreč obiskovalcem naprodaj v manjših in večjih količinah. «Ljubljana v jeseni» pa bo obsegala tudi druge važne grane našega gospodarstva, kulture, higijene itd.

Prednjači **Kmetijska razstava**, ki bo obsegala:

Sadni oddelek, namenjen razstavi namiznega sadja, zlasti jabolk. Sadje mora biti skrbno obrano, sortirano in pravilno vloženo v zaboje. Vsa razstava ima podajati zgled, katere vrste jabolk so najbolj pripravne za namizno sadje in za kupčijo in kako je pripravljati in vlagati sadje v zaboje. Jabolka bodo razstavljena v ameriških zabojih, ki drže okroglo 20 kg in ki se dobe pri Kmetijski družbi v Ljubljani. Dopustna je razstava tudi v drugih zabojih in sodih, ki odgovarjajo običajni teži 25 in 50 kg sadja.

Zelenjadni oddelek. V tem oddelku se ima razstaviti različna vrtna zelenjad. To bo prva razstava te vrste v Ljubljani. Zelenjadni oddelek naj pokaže, katere vrste in sorte zelenjadi se pri nas z uspehom pridelujejo in so zato priporočljive. Razstavljena zelenjad bo di za

zgled, kaj se da pri tej važni gospodarski stroki dobrega doseči in za katere sorte se nam je v bodoče odločiti.

Mlekarški oddelek obsega naše domače izdelke sira in surovega masla in ima namen, pokazati naš dosedanji napredek na polju sirarstva in mlekarstva. V tem oddelku bodo razstavile najbolj znane sirarne in mlekarne naše dežele.

Čebelarški oddelek. Ta oddelek ima obsegati predvsem razstavo letošnjega medu in voska v prodajne svrhe, ravno tako pa tudi različno čebelarstvo orodje in panje.

Vinski oddelek bo obsegal le sortna vina v buteljkah. Točila se bodo obiskovalcem za poskušnjo v malih kozarcih, pa tudi v interesu večjih odjemalcev, ki želijo priti do pristnih domačih buteljskih vin.

Kmetijsko-strojni oddelek ima obsegati vse vrste kmetijskega orodja in strojev, ki jih rabimo pri poljedelstvu in travništvu, pri živinoreji in mlekarstvu, pri sadjarstvu in vrtnarstvu, pri vinogradništvu in kletarstvu itd. Razstave se bodo udeležile domače in tuje tvrdke. Ta razstava bo nudila našim gospodarjem ugodno priliko za ogled in nakup izboljšane orodja in strojev.

Vrtnarsko razstavo prirede splošno priznani ljubljanski trgovski in umetni vrtnarji. Že lansko leto je ta razstava vzbujala največje zanimanje. Ta razstava, ki bo lanskoletno po vsebini in aranžmaju še prekosila, bo gotovo vzpodbudila ljubezen do cvetja in zanimanje za trudapolno delo naših umnih vrtnarjev.

Razstavo plemenskih konj v zvezi z veliko jahalno in dirkalno dirko priredi Kolo jahačev in vozačev v zvezi s Konjerejskim društvom v Ljubljani.

V paviljonu «K» bo letos nameščena kulturna razstava **Zgodovinski razvoj slovenskega gledališča.** Prva razstava te vrste bo gotovo zanimala meščane in deželane. Prireditve bo dokazala, da ima tudi skromno slovensko gledališče svoje tradicije in da je njega umetniški nivo na višini.

Higijensko razstavo priredi drž. higijenski zavod s svojimi strokovnjaki. Razstava, ki je važna za vse sloje našega prebivalstva, bo prirejena in dopolnjena z novimi razstavnimi objekti in higijenskim preparati.

Radio razstavo amaterjev priredi Radio klub v Ljubljani. Radio amaterji se pridno pripravljajo in bodo razstavili aparate, katere so sestavili sami.

V kolikor bo ostalo razpoložljivega prostora v paviljonskih zgradbah, se bo namestilo razstavjalce, ki razstavijo industrijske in obrtne izdelke onih blagovnih skupin, za katere prične sezija v jeseni.

Ni se pa pozabilo tudi na veselje obiskovalcev z raznimi gugalnicami, vrtljaki, hipodromom, toboganom itd. lanskega leta. Deviza: «Po delu zabava» bo tudi v «Ljubljani v jeseni» veljala.

Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

PREMOG,

domači in inozemski, za domačo kurjavo in industrijske svrhe

KOKS,

livarniški, plavžarski in plinski

KOVAŠKI

PREMOG

vseh vrst

BRIKETE.

Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15/I.

Tajinstveni morilec deklet. (Nadaljevanje.)

«Milostivi gospod ostane vendar tukaj?» vpraša služabnik s skrbno vnmom.

«Ne, zvesta duša. Če tudi je vsak sum glede moje osebe odpadel, imam vendar še marsikaj izvršiti, kar me bo morda še dolgo časa zadrževalo v tujini.»

John žalostno štrli pred se.

«Kesneje zopet pridem, kesneje,» tolaži William starega služabnika. «Sedaj imam še dolgo potovanje pred seboj in — — —»

Te besede je izpregovoril s tako nervozno naglico, da se je John vanj docela začuden ozrl. William se za to prav nič ne zmeni, marveč premeri večkrat sobo gor in dol, zdi se kot da se boji povprašati starega služabnika.

Slednjič se vendarle obrne na Johna:

«Ali veš, kje se nahaja Sampson?»

John zanika.

«Ko sem se po oni grozni nesreči vrnil v hišo ter še bil popolnoma osumljen nad dogodki, ki so se odigrali, sem pač Sampsona vprašal, kam se namerava podati. Toda on mi je bodisi iz nemarnosti ali pa tudi namenoma označil kraj, kjer se gotovo ne nahaja. Zginil je kot bi se udrl v zemljo.»

William stopi sedaj tik pred služabnika in ga motri s prodirajočimi pogledi.

«Govoriti moram s Sampsonom, čuješ, John? Vedeti hočem, kje je pokopana moja sestrična Ellena. Za tetin grob vem, toda njena hči ne leži poleg nje.»

John sklene roki.

«Ah, da, milostivi gospod,» reče odkritosrčno, «tudi jaz sem že mnogokrat o tem razmišljeval. In še danes si ne morem odpustiti, da nisem vprašal Sampsona, kje je pokopana naša ljubka, nesrečna gospodična. Toda obnašanje oskrbnika je bilo sploh nekam čudno. Ko sem se vrnil, je bil popolnoma sam doma. Vso ostalo, itak maloštevilno služničad, je takoj isti dan, ko se je zgodila nesreča, odpustil iz službe ter ji izplačal dnino za cel četrletni napredek. Vse, kar se je v tem kratkem času pripetilo, me je tako osumilo, da sem bil sploh nezmožen podrobneje povpraševati. Ko sem ga slednjič le pričel izpraševati, mi je kratko odgovoril, da hoče proč, da si poišče miren kraj, kjer namerava preživeti ostala leta, ki so mu še usojena, kajti milostiva gospa kot milostiva gospodična sta umrli ter bili pred nekaj dnevi pokopani. Nato mi je izročil denar in še razne druge stvari, kar sem vse položil v sobo milostivega gospoda. Pismenega ni nič zraven, razen obračunov, zadevajočih upravo hiše. In potem je Sampson odšel, in šele potem sem se prav za prav zavedel dejanskega stanja, ko ga nisem mogel več poklicati.»

William Morris je z napeto pozornostjo poslušal priproste besede svojega služabnika. Sicer je vse to že dognal po svojih ljudeh, in vendar ga je močno presunilo, ko je vse te čudežne dogodke še enkrat slišal iz ust starega služabnika.

Nova misel se mu hipoma porodi v duši.

«John,» izpregovori počasi, «ali nisi pri sosedih poizvedoval, kdaj in kako se je vršil pogreb?»

Služabnik prikimava.

«Da, seveda, milostivi gospod. Vendar pa sem mogel prav malo zvedeti. Mrliški voz je prišel zvečer po rakvi, drugega pa nisem nič zvedel. V sosesčini so se le malo brigali za našo hišo.»

«Tako, tako,» odvrne William zamišljeno. «John, daj mi svetiljko, da grem v svojo sobo.»

Služabnik hitro izvrši, kar mu je bilo naročeno, ter hoče sam nesti svetiljko pred gospodom, kar mu pa ta zabrani.

«Le pusti, John, sedaj hočem biti sam. V kratkem sem zopet tukaj ter ti bom potem dal potrebna navodila za upravljanje hiše.»

William vzame svetiljko ter stopi na hodnik. Kako čudna se mu zdi ta hiša! Pri slabi razsvetljavi se mu zde dobro znana vrata in hodniki popolnoma drugačni. Temne sence zavijajo prostrane hodnike domnevno v

neprodirno temo, v kateri se zdijo te sence kot bi bile brezmejne. Ta pošasten vtis povečuje še odnevanje njegovih korakov po kamenitih ploščah. Toda William ne pozna strahu, hitro premaga neprijeten občutek, njegove misli so daleč nazaj, pri minulih, srečnih časih. V duhu vidi svojo ljubko Elleno, ki je pred par meseci še bivala za temi zidovi, svoje najdražje, kar je imel na zemlji. In sedaj? Vrnil se je zopet na kraj, na katerega ni hotel nikdar več stopiti. Negotovost ga je prignala semkaj, in vendar ni našel nikogar, ki bi mu mogel rešiti zagonetko. Oh, kaj bi dal za to, če bi le mogel govoriti s Sampsonom, saj je moral stari oskrbnik za vse vedeti. Toda oskrbnik je zginil in z njim tudi zadnje, kar bi moglo utešiti njegove moreče dvome.

William gre naprej po hodniku, zunaj divja grozen vihar ter z vso silo buta v zidovje. Kmalu dospe do svoje sobe. Naglo izvleče iz žepa ključce ter odpre vrata v predsobi. Vse najde v najlepšem redu. Stari, zvesti John je s pomočjo tuje postrežnice vse pripravil za prihod svojega dragega gospoda, katerega je vsak dan pričakoval.

William stopi sedaj v svojo sobo. Na pisalni mizi leži nebroj papirjev in listin. Svetiljko postavi na mizo in vzame v roko obračune. Površno lista z veliko naglico po papirjih, toda ne najde ničesar, kar bi ga zanimalo. Večinoma so bile dolge kolone števil s priklopljenimi prilogami, natančen obračun o upravi hiše, ki ga je sestavil Sampson lastnoročno. Že hoče William odložiti papirje, ko mu pade pogled na neke lističe, ki so ležali prav spodaj pod kupom papirjev. Čudno! William bere prvi račun, zdravnikova nota. Zdravnika je poznal dobro, bil je tisti, ki je že nekaj let hodil redno k bolehnii teti. Toda drugi listič? Tudi ta je zdravnikov račun. Pri tem računu pa je vzbudilo Williamovo pozornost dejstvo, da je bilo nekaj besed zradiranih z žepnim nožičem. Sicer je bilo radiranje zelo spretno izvršeno, to delo je moral nekdo izvršiti s kar največjo pazljivostjo. Bistremu Williamovemu pogledu seveda to dejstvo ni ostalo prikrito ter je naravno vzbudilo v njem nemalo začudenje. Ali je docela nepoznani mu zdravnik napravil ta račun, se je nehoti vprašal. Da bi bil zdravnik radiral v račun, se mu tudi ne zdi nemogoče. In vendar se po njegovem mišljenju ravno za tem dejstvom marsikaj skriva, česar si ne more raztolmačiti. Če bi bil nepoznani zdravnik pri sestavljanju računa napravil pismeno pogreško ali kaj podobnega, je bilo vendar prej domnevati, da bi bil zdravnik razmeroma kratek račun vnovič spisal, kot pa da bi bil trafil čas za zamudnim radiranjem, ki je bilo vrhutega še izvršeno z največjo pazljivostjo. Toda Williamovo bistro oko je zapazilo še več. Njegova tetina je umrla isti dan kot njena hči. Če sta tedaj dva zdravnika zdravila bolnico, zakaj je ta drugi zdravnik napravil svoj račun natančno tri tedne po smrti obeh njegovih sorodnic? To je vse-kakor precej zagonetno.

William se zato takoj odloči, da poišče nepoznane zdravnika, da mu pokaže račun. Tedaj pa v svoje brezmejno začudenje opazi, da je tudi prvotno zdravnikovo ime zradirano, ter preko tega mesta napisano drugo ime. Začudenje mladega moža se vidno stopnjuje. Kako naj si le to prav za prav tolmači? Preko zradiranega mesta napisano novo zdravnikovo ime doni tako zagonetno čudno, da William takoj slutí, da za tem nekaj tiči. Toda, če zdravnika tega imena sploh ni, potem je brezdvomno, da sta v tem primeru izvršeni dve prevari. Ampak, kdo ju je izvršil, ali zdravnik ali celo — Sampson?

William zmaje z glavo. Mračne misli mu napolnijo dušo, temni dvomi se znova vrnejo v njegovo srce. In četudi je prej neomajno zaupa v poštenje svojega oskrbnika, je sedaj pričel dvomiti o njegovi zanesljivosti. Vedno znova motri William zdravnikov račun. Noben znesek ne bi bil premajhen, če bi le mogel dobiti rešitev te skrivnosti. Vendar je vse njegovo razglabljanje zaman, le to stoji, da gre tukaj za potvarjanje, da morda za podlo goljufijo; kaj je pa prav za prav dalo temu povod, si pa zaman beli glavo. In nikogar ni, ki bi mu mogel dati zaželeno pojasnilo,

nikogar. Kajti Sampson je zginil, in bi bil edini človek, ki bi mu mogel raztolmačiti ta zagonetni primer.

William vzame račun in ga vtakne v svojo listnico. Potem pa gre hitro po stopnicah navzdol v stanovanje služabnika. Pri Johnu, edinem služabniku, ki je ostal v hiši, ostane William še dolgo časa. Staremu Johnu dá neomejeno pooblastilo glede uprave hiše ter mu pri tej priliki tudi dá razumeti, da bo odslej večkrat prišel domov. Potem se William posloví od vzradoščenega služabnika, in hip nato je že zginila njegova visoka postava v nočni tmini. (Dalje prih.)

Zabavni kotiček.

Huda bolezen.

Zdravnik: «Zdi se mi, da vas je moj račun presenčil. Ali nisem uganil?»

Bolnik: «Res je, gospod zdravnik. Nisem mislil, da sem bil tako hudo bolan.»

Prvi polet.

Rozalija (svojemu ljubimemu letalcu): «Strašno se bojim. Visoko gori v zraku bom gotovo neprestano trepetala.»

Letalec: «Zakaj? Saj si vendar navajena na to, da gledaš pred svojimi nogami ves svet.»

Priznanje.

Žena: «Sram te bodi! Čim zagledaš žensko, pozabiš, da si oženjen.»

Mož: «To pa ni res. Prav takrat se šele spominim jarma, pod katerega sem privezan.»

Preprost odgovor.

Gospodinja: «Ančka, vse premalo se brigaš za snago. Odkod so pajčevine po zidu in stropu?»

Dekla: «Matí, mislim, da so najbrž od pajkov.»

Ne privoščijo mu.

Župnik: «Sočutje, ki so vam ga izkazali ob smrti vaše žene, vam je gotovo v veliko tolažbo.»

Jurij: «Resnica je ta, gospod župnik, da mi vsi skupaj tega ne privoščijo.»

Molitev pred jedjo.

Pri Kušarju so morali otroci vselej moliti pred jedjo v zahvalo za prejete dobröte. Nekoč so šli z očetom v gostilno, naročil je kosilo, po katerem so planili otroci brez vsake molitve.

«Zakaj pa ne molite?» jih je oče vprašal sva-reče.

«Zato, ker boste Vi plačali,» so mu odgovorili.

Izgovor.

Sodnik (kurjemu tatu): «Povej, kako je prišla kura v tvojo vrečo?»

Tat: «Zadišale so ji drobtine, po katere je zlezla vanjo, a ni našla več izhoda...»

Hudomušnost.

Preprosta ženica je opazovala delavca, ki je na vaškem ribniku žagal led. «Kdo pa vleče na drugem koncu?» ga je vprašala, videč, da se žaga niža in zopet dviga nad ledom.

«Tisti, ki stoji pod ledom,» ji je porogljivo odgovoril.

Kje Vas išče v Ljubljani sreča?

Le pri tvrdki „Doko“, ki Vas bo osrečila in Vam kot desetemu kupcu ponudila 1 par čevljev po lastni izbiri brez plačno. Torej srečni odjemalci ne zamudite ugodne prilike, ker se bo prodajalo od 2. avgusta dalje v trgovini

„Doko“, Ivan Čarman, Ljubljana
Prešernova ulica 9, na dvorišču.